

Т.В. Хома

Сучасні підходи до формування професійної компетентності у майбутніх учителів фізичної культури

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Законом України «Про освіту» сформульовано завдання для закладів освіти і визначено компетентнісний підхід як пріоритетний. Серед компетентностей мають місце: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, інноваційність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей та інші [3].

Важливим складником системи формування нового змісту освіти є чітке бачення результатів педагогічного партнерства «учень-вчитель», в основі якого відповідні цінності, зазначені в Концепції Нової української школи... Це креативність, цікавість, критичне мислення, мудрість, відвага, наполегливість, чесність тощо [6].

Такий підхід ставить нові завдання до підготовки вчителів фізичної культури. Їх діяльність повинна спрямовуватися на фізичний розвиток особистості та ведення здорового способу життя.

Фізична культура людини (індивідуума) розглядається як процес оволодіння знаннями, вміннями і навичками виховної, навчальної, оздоровчої, рекреаційної діяльності з метою подальшого використання у процесі самовдосконалення, і як результат – рівень фізичного здоров'я, який людина змогла зберегти або покращити завдяки своєму бажанню, знанням, здоровому способу життя та руховій активності [4].

Сучасна освітня стратегія визначає культуру здорового способу життя як основу фізичного і соціального благополуччя, базис всебічного та повноцінного розвитку особистості. Основною метою політики держави є ефективне використання можливостей фізичної культури в оздоровленні нації, вихованні молоді, формуванні здорового способу життя населення [5].

Виходячи з цього заклади вищої освіти повинні готувати професійно компетентного майбутнього вчителя фізичної культури, здатного до ефективної організації освітнього процесу, що базується на педагогіці партнерства.

На думку Г. В. Безверхньої, специфічною особливістю фізичного виховання, що відрізняє його від розумової освіти і виховання, є його переважна орієнтація на біологічну сферу людини: спрямована зміна її форм (наприклад, постави), функціональних спроможностей окремих систем організму (м'язової, серцево-судинної, дихальної та ін.), розвиток рухових якостей (сили, швидкості, витривалості та ін.), навчання рухових дій, підвищення опірності зовнішнім факторам (загартовування). Незважаючи на цю специфіку, фізичному вихованню притаманні загальні ознаки педагогічного процесу [1].

Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності спрямоване на забезпечення мотиваційної установки студентів, створення активного позитивного ставлення до зміцнення і збереження здоров'я школярів, організацію науково-дослідницької діяльності, забезпечення відповідних педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців [2].

На заняттях із дисципліни «Педагогіка фізичного виховання та спорту» значна увага звертається на характеристику змісту дидактичних, специфічних принципів фізичного виховання, методів навчання, роль учителя в цьому процесі.

З цією метою на практичних заняттях пропонується моделювання ситуацій, що відіграють значну роль у формуванні досвіду педагогічної діяльності, сприяють розумінню тих цінностей, що вимагають реалії сьогодення. Студентам формулюються завдання різного ступеня складності. Окремі з них:

Завдання 1. Учень спізнився на урок. Він зайшов до спортивної зали, штовхаючи інших учнів, не спитавши дозволу. Учитель, нічого не кажучи, продовжує вести урок. Проаналізуйте дії вчителя та учня.

Завдання 2. На уроці фізичної культури учень заважає, перепитує вчителя, тим самим відволікає однолітків, не виконує поставлених завдань. Обґрунтуйте дії вчителя.

Завдання 3. Ви проводите свій перший урок у 5-му класі. Всі уважно слухають, крім Петрика. Хлопчик стурбований, неуважний, мляво виконує завдання, після першої невдачі – розплакався. Яким чином з'ясуєте причину такого стану хлопчика. Які Ваші дії?

У процесі розв'язання ситуативних завдань студенти осмислюють педагогічну проблему, обирають оптимальний шлях її вирішення, вчать прогнозувати зворотню реакцію, можливі наслідки. Окрім цього, у майбутніх фахівців підвищується професійний інтерес, закріплюються навички педагогічного аналізу, формується креативність, ціннісні складові, необхідні для роботи в реальних умовах.

Отже, якісна підготовка майбутніх фахівців фізичної культури до професійної діяльності неможлива без усвідомлення студентами педагогічних основ. Компетентнісний підхід забезпечує набуття не тільки професійно орієнтованих знань, умінь, навичок і відповідних якостей особистості, а й усебічний, гармонійний розвиток випускника, здатного до самоаналізу та самовдосконалення.

Література

1. Безверхня Г. В. Педагогіка фізичного виховання. / Г. В. Безверхня. – Умань, 2013. – 72 с.
2. Безкопильний О. О. Про формування готовності учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності як пріоритетний напрям вищої фізкультурної освіти / О. О. Безкопильний, Л. П. Сущенко // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова: зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 2 (71). – С. 27–29.
3. Закон України «Про освіту»: [Електронний варіант] Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Ковальчук Г. П., Присакар В. В. Педагогіка фізичної культури: Навчальний посібник / Г. П. Ковальчук, В. В. Присакар. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2012. – 424 с.
5. Мазурчук О. Мотивація молоді до ведення здорового способу життя через використання сучасних і нетрадиційних підходів до проведення занять фізичного виховання / О. Мазурчук, В. Ребрин // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / укл. А. В. Цьось, С. П. Козіброцький. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – 2012. – № 4 (20). – С. 302–305.
6. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.